

En historia från livet på Långörns signalstation under 1940-talet

En gång under första halvan av 1940-talet var jag chef på Långörens signalstation i östra Karlskrona skärgård. På ön fanns dessutom ett lätt batteri och en strålkastare. Batt låg i malpåse, men strålkastaren var bemannad liksom signalstation, 85219 var dess nummer, vilket står målat på sockeln till den kustartillerist i trä, som en av gubbarna (Hallberg från Hälsingborg) skar och skänkte mig. Gubbarna ja - det var unga gubbar så där mellan 20 och 40 år - de kallades allmänt "beredskapsgubbar".

Det hände en del på den lilla ön där signalstationen låg i lotsutkiken, som vi således delade med lotsarna. Det fanns tre lotsar av vilka jag minns Mästerlotsen König bäst. Han var en vänlig och glad 50-60 åring med humoristiskt sinne och speciellt förtjust i s k practical jokes. Han och motorskötaren skojade ofta friskt med en sjökaptan, som var inkallad och nu chef på en bevakningsbåt stationerad på ön.

Eftersom det var ett gouterat nöje att jaga sjöfågel, skaffade sig sjökaptanen också ett jaktgevär. Då vi en gång fick syn på en totalt uttorkad fågel ute på den norra udden kunde Mästerlotsen ej hålla sig i skinnet. Han arrangerade fågeln så naturligt som möjligt och lät kalla på sjökaptanen. Denne hämtade sin bössa och smög försiktigt närmare "betet" noggrant bevakad av oss från tornet. Slutligen var bytet inom skotthåll och kaparen sköt. Skrutten for av stöten åtskilliga meter närmre vattnet, men ett andra skott demolerade den fullständigt. Det blev ingen angenäm reträtt för kaptenen, ty det var nästan omöjligt att maskera skratten från lotsutkiken.

Sjökaptanen tog händelsen med gott humör och glömde snart episoden, ty ett par veckor senare kom han smygande ner mot västra bryggan med bössan laddad och klar. Ett stycke utanför bryggan låg en knipa och gungade på vågorna. Snart smell ett skott och knipan dök men kom efter en god stund upp igen. Nytt skott och ny dykning. Proceduren upprepades, men slutligen förstod skytten att man skojade med honom och motorskötaren kunde släppa linan, som via ett ankare hade fått vatten att dyka. Vår sjökaptan blev så småningom en riktigt bra sjöfågelskytt.

En gång inspekterade Översten stationen. Han gick mycket noggrant tillväga, och jag var ganska nervös att allt inte skulle klaffa. Gubbarna kunde

emellertid sitt jobb och till skillnad från furiren var de inte särskilt imponerade av en överste. Slutligen hittade han emellertid min akilleshäla - jag hade glömt att utse ställföreträdare i den tjänstgörande bemanningen. Han framhöll för mig det allvarlige i denna försummelse och reste därifrån på tillsynes gott humör.

2. En förmiddag kallades jag till signalstationen och fann där den territoriella uppborrdsmannen, Flaggjunkaren A V Karlsson. Han var en på KA2 och senare även på KA3 välkänd underofficer. Vi hade fått ett nytt larmsystem och behövde ackumulatorer till detta. Flaggjunkarens båda medhjälpare hade med sig dessa och en del andra prylar.

" Kvittera där sade AV och pekade på några blanketter." Jag ville ha så få papper som möjligt och frågade om vi inte kunde sammanföra allt på ett papper. "Katten", så var hans inte så vackra smeknamn, stirrade på mig och cigarettmunstycket guppade oroväckande upp och ner, så pekade han på papperen och sade "skriv där ". Jag var ju furir och i egna ögon en betydande man, platschef m m, så jag envisades, varpå Flaggjunkaren beordrade sina mannar att bära grejorna till båten, och själv stegade i förväg med stora steg. Nästa dag fick "platschefen" åka in till Grebbegården och anhålla hos Katten att få kvittera ut samma prylar. Det beviljades, men jag hade en känsla av, att både Flaggjunkaren och hans mannar flinade i smyg.

Vem skulle inte gjort det ?

3. Det var väl sörjt för vår lekamliga spis genom en köks- och matsalsbarack, där en vpl korpral basade över ett antal sk malajer. Korpralen var en stor svartmuskig karl, som såg ut som och även var mästare i tungviktsbrottning. Det var god mat och rent och snyggt i kök och matsal. Det enda anmärkningsvärda var, att det ofta blev ganska högljutt framåt kvällen. Jag undrade över detta, tills en av signalgubbarna berättade att det tillverkades "lura" i matsalsbaracken. Vad lura var vet jag fortfarande inte säkert, men det hade med pressjäst och svagdricka att göra. Korpralen, som i normaltillstånd var en snäll och vänlig man, blev, då han var onykter, farlig och ville gärna fajtas, varför alla höll sig ur vägen för honom. En gång var han verkligt illa ute: vi hade rott över till Torhamns udde för att gå till en dansbana. På kvällen, då vi gick tillbaka ut mot udden och båten, var korpralen inte i normaltillstånd, och ingen vågade "stötta" honom. Han hade fått framvikt och ökade hela tiden farten, tills benen inte hann med längre, då han föll framåt. Han föll ett antal gånger

innan vi nådde båten. Dagen efter såg han förfärlig ut, men var åter sitt vanliga vänliga jag. Han fick nog en tankeställare, ty jag tyckte mig märka att rekvisitionerna på svagdricka och pressjäst minskade något.

Då jag tog emot uppbörden efter den vpl Flaggkorpral, som jag avlöste var det lite si och så med överensställningen mellan lånehandlingar och verkligheten. En del grejer var utlånade till folk på öarna runt omkring. Dessa människor hade i sin tur gjort Kronan tjänster med t ex transporter o dyl. De kände ju dessutom skärgården utan och innan och kunde rapportera, om något ovanligt inträffade ^x. Till batteriet hörde ett antal ammunitionslådor. Det var lådor av ohyvlade bräder, som inte såg särskilt värdefulla ut. min företrädare använde dem till att elda med, vilket jag inte fann särskilt underligt förrän jag själv skulle lämna av, då fick jag betala "veden" med 50 öre per låda. Ett facilt pris för dumhet.

4. Telefonen ringde! " Det är sektionschefen! Strålkastaren skall vara klar för lysning i morgon kl 1100!" " Ja, chefen " Jag beordrade min yngre kollega strålkastarchefen att vara klar för lysning kl 1030 nästa dag. Så skedde och allt verkade ok. Strax efter 1100 steg en grupp bestående av civila och högre militärer iland på ön. De visade sig senare utgöra något, som kallades Försvarets strlk-kommitte' el dyl. sektionschefen frågade genast efter strlk:s speciella sidriktningsanordning. Denna bestod av en några hundra meter lång wire, som i bortändan via ett par cykelpedaler totalt okontrollerbart kunde vrida strlk i sidled. Vi använde den aldrig och vi båda furirer hjälptes åt att förklara, att det var omöjligt att använda anordningen i praktiken. En opassande munterhet spred sig bland deltagarna, medan sektionschefen mörknade betydligt. Jag fattade galoppen och erbjöd snabb uppsättning av wiren, men deltagarna enades om att återvända till sektionsstaben och den väntande lunchen. Dagen därpå hade jag det tvivelaktiga nöjet att infinna mig på staben och där mottaga en varning av sektionschefen. Anledningen till detta berättade lotsarna, då jag återkom till ön. Det var sektionschefens ide' (möjligen - hans egen konstruktion) att sätta upp sidriktningsanordningen.

Detta är berättat utan avsikt att skada eller anmärka på någon, utan avser endast att ge en liten glimt av hur vi beredskapsgubbar hade det under krigsåren.

x/ Därför var detta säkert en god affär för Kronan.

Andreas